

GYÜMÖLCSKERTÉSZ.

A KÖZSÉGI FAISKOLÁK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hó 10-én és 25-én.

KIADJA A FÖLDMÍVELÉSÜGYI MAGYAR KIR. MINISTERIUM.

Szerkeszti: MOLNÁR ISTVÁN,

orsz. gyümölcsészeti miniszeri biztos és a budapesti kir. vinczellérképezde igazgatója.

Előfizetési ára folyó évre egy községeknek, mint magánosoknak egy forint, mely a lap kiadóhivatalának: Athenaeum r. társulatnak Budapestre (Ferenztek-tere 3. sz.) egyszerre küldendő be.

A m. kir. Belügyminiszerium 1891. évi 33,881. sz. rendeletével e közlönyre minden község előfizetni tartozik. — A Vallás- és közoktatásügyi m. kir. Ministerium 20,899/1891. sz. a. az összes felekezeti hatóságoknak ajánlotta.

HIVATALOS RENDELETEK ÉS KÖRLEVELEK

A vallás és közokt. magy. kir. miniszer 4098. számú rendelete

valamennyi áll. tanító- és tanítóképezdek igazgató-tanácsainak.

A tanítóképezdek gyümölcsészeti, kertészeti és általában gazdasági oktatásának szakszerű és egységes fejlesztése, a tanítójelölteknek ez irányban való alaposabb kiképztetése és ez uton közvetve a népiskolai ily arányu oktatás emelése érdekében szükségesnek látván, hogy a szóban levő oktatás szakszerű felügyelet és ellenőrzés alá helyezettessék, ennek gyakorlásával a földművelésügyi miniszer ural egyetértőleg, Molnár István budapesti áll. vinczellériskolai igazgatót, gyümölcsészeti miniszeri biztost biztam meg.

E minőségében a nevezett biztos az összes tanító- és tanítónőképezdeket, gazdasági irányú felső népiskolákat és polgári iskolákat időről-időre meg fogja látogatni, ezen intézetek kertjeit és gazdasági telepeit tüzetesen megvizsgálni, a gazdaságtan tanára és kertész működését figyelemmel kíséreni.

Szemléli alkalmával az igazgató közbejöttével a kertészt vagy más kezelőt szakszerű utasítással írásban ellátja s jövő szemléje alkalmával a végrehajtást ellenőrző vizsgálat alá veszi. A telepek tervei, a költségvetések, a felszerelés jegyzékei az igazgatótanács közbejöttével fognak megállapittatni.

Erről az igazgató-tanácsot tudomás végett értesitem.

Budapesten, 1892. évi február hó 8-án.

Gróf Csáky.

NEM HIVATALOS RÉSZ.

Gyümölcsismertetés.

(Folytatás.)

6. Téli esperes.

(Doyenné D'hiver ; Winter-Dechantsbirn.)

Ez a legtartósabb azon téli körte-fajok közt, melyek, — ha nagyságra mindenkor nem is, — de jóságra mindig vetekednek a legkitünőbb őszi körte-fajokkal.

Aki eladásra, nagyban akar körtét tenyészteni ; annak ilyenszerű tenyésztésre bizvást ajánlható a Téli esperes körte, mely a kitünőbb őszi körtefajokkal nagyságra is, jóságra is, mindig kiállja a versenyt.

Olyan nagy, olyan jó és olyan tartós téli körtét, mint a milyen a Téli esperes körte, hasztalan kutattak eddig a gyümölcsészek, noha pedig az ujjabb korban ez a főtörekvése mindegyiknek. — nem találtak. Keresik szakadatlanul a jó téli körtéket de, bárha ilyenekben, legalább névleg bővelkedünk is ; — minden tekintetben becses téli körtére szert tenni, mind-ekkor hasztalan törekedtek.

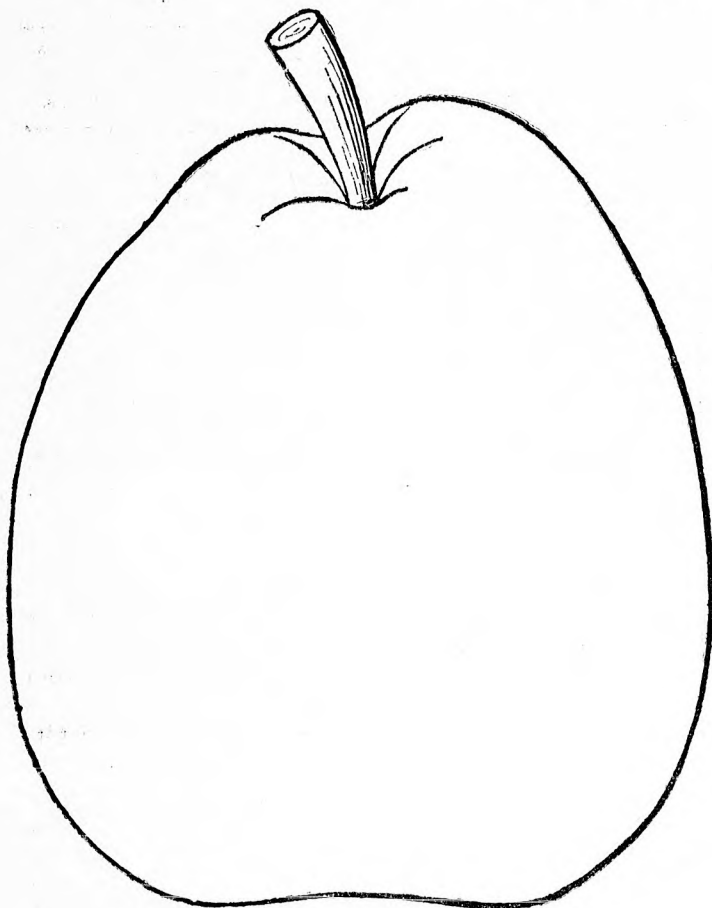
Nagyban való tenyésztésre alkalmas, minden tekintetben becses téli körték, a Téli esperes körtét kivéve, ugy szólván, nincsenek is. Ez az oka, hogy a körtéket sehol a világon nem tenyésztik olyan nagy mértékben, mint a milyen nagy mértékben tenyésztik az almákat. És méltán ; mert körtetenyésztésből sohasem lehet annyi hasznót kimutatnia sehol és senkinek, mint a mennyit az almatenyésztésből kimutathat. Midőn tehát én a Téli esperes körtét nagyban való tenyésztésre ajánlom ; ez az ajánlat nem jelentheti azt, hogy a Téli esperesnek nagyban való tenyésztése csak oly hasznos, sőt talán hasznosabb is volna vagy lehetne, mint a téli almák közül, pl. csak a Batul vagy Sikulai alma nagyban való tenyésztése is ; hanem jelenti azt, hogy a többi téli körtefák közt, aránylag, a Téli esperes körte a legméltóbb ilyenszerű tenyésztésre.

A körtéket csak házi szükségre vagy a hozzánk közel eső népesebb városok piaczáin való eladásra érdemes tenyésztenünk: még az almák számára, — ha egy-egy fajból nagy mennyiséget tudunk előmutatni, — Europa szerte mindenütt biztos vevőket találhatunk.

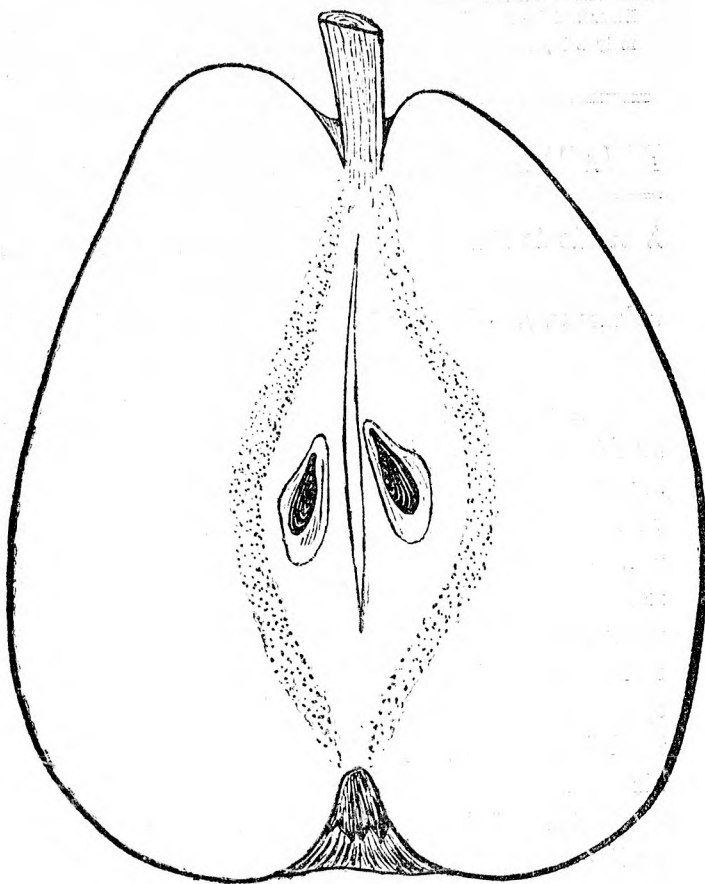
A Téli esperes körte Belgiumból származik. A múlt század végén, vagy a folyó század elején Van Mons találta föl a löweni egyetem kertében és ő is kezdette elterjeszteni. Most már el van érdeme szerint terjedve mindenfelé a világon. Hazánkban is csakhamar elterjedt részint főnebbi, — jelenleg már világszerte elfogadott, — neve alatt, részint pedig *Lauer husvéti vajoncza* és *Wölfel téli vajoncza*

Nagyságra nézve a Téli esperes körte mindig nagyobb a közepszerűnél és gyakran igen nagy. Középnagy példányai rendszerint még fejletlen példányok, melyek nyár derekáig sem bírnak megérni: hanem, — mikép már említém, — inkább összefonnyadnak és megszáradnak; minélfogva, ha sok a fán a kötődött gyümölcs; meg kell azt ritkítanunk, hogy a meghagyottak mind kellőleg kifejlődhessenek.

Alakra nézve változó; többnyire azonban testes, tojásdad gömbalaku vagy csaknem hordó-alaku; többnyire szeliden buczkos és hovádasos fölületű. Zöme rendszerint kelyhes vége felé esik. Szára rövid, vastag, mintha húsos volna, fás, mindkét végén buncós. Kelyhe nagy, nyílt vagy félig nyílt; fölálló,

12. ábra.

13. ábra.

nevek alatt, a mely nevek azonban az általános használatból, már nálunk is kikoptak.

A Téli esperes gyümölcseit későn és nem egyszerre, hanem apródonkint kell leszüretelnünk. Legszelbben kifejlődött, nagy példányait, — főkép a birsre ojtott törpe fákról, itt az Alföldön, — már szept. második felében leszedhetjük a fáról: de a többit ott kell hagynunk mindaddig; a mig kellőleg ki nem fejlődtek; mert a ki nem fejlődött példányok a gyümölcs-kamrában sohasem bírnak megérni, hanem összefonnyadnak és megszáradnak ott.

A Téli esperes gyümölcsei a gyümölcskamrában nem érnek meg egyszerre, hanem apródonkint úgy v október végétől ápril végéig, mindig jut onnan gy érett Téli esperes körte a csemege-asztalra.

Be-
hog-
egy-e.

szarunemű oszványaival tágas és mély üregben ülő. Héja elég vastag és elég sima; elejénte homályos zöld; értével sárgás-zöld; napos oldalán is csak elvétve kap némi szennyespiros árnyalatot. Húsa fehér, igen finom, teljesen szétolvadó; magtokja körül kissé köves-szemcsés; leve igen bő, cukros, némi gyöngéd savanyval emelt, igen kellemes, illatos és fűszeres-izű.

Fája vígnövésű, edzett, korán és rendkívül bőven termő. Vadonczon inkább diszlik, mint birsalanyon. Szálas fának kevésbé alkalmas, mintsem gula- vagy más egyébbalaku törpefának. Törpe fákön terem legszebb és legnagyobb gyümölcsöket. Mint-hogy pedig birsen nem tenyészik jól; úgy segítünk a dolgon, hogy a birset előbb Császárkörtével ojtjuk be s aztán erre ojtjuk a Téli esperes körtét.

A Téli esperes körtét, itt az Alföldön, nagyobb folyóink közelében, hol a talaj rendszerint iszapos vagy homokos és kissé tömött is, nyereséges volna nagyban is tenyésztenünk főképp olyan helyeken, a hol a fák az erősebb szelek ellen némi ótalomban részesülhetnek. Nyílt síkságon azonban, — minthogy a Téli esperes körtének is éppen úgy, mint csaknem valamennyi körtefajnak törekeny a szára, — nem csuda; ha az erősebb szelek gyakran időelőtt letizedelik gyümölcsseit.

Körülményesebb leírása olvasható a »Gyümölcsészeti Vázlatok« I. kötetének 249—250-ik lapján. Megszólalásig hű színes képe a »Gyüm. és konyhakertészeti füzetek« 1881. évi folyamának II-dik számában volt bemutatva.

Bereczky Máté.

Az őszi barack nagyban termeléséről.

III.

Az őszi barack termő részeinek kezelésénél több rendszer dívik, melyek közül én a Du Breuil és Gresent¹ féléket, mint elég egyszerűeket, fogom az alábbiakban egymással kombinálva és némileg módosítva megismertetni, mint olyanokat, melyekkel aránylag nem sok munkával elég szép eredmények érhetők el szabadon álló koronás őszi barackfáinknál, mivel ezeknél utóljára is eltekinthetünk azon nagy pontosságtól, mely a redélyfáknál okvetlenül megkívánatik.

Ismeretes már előttünk az őszi barackfa azon sajátága, mely szerint termését mindenkor az egy éves vesszőkön hozza, — tehát az idején a tavaly képződött részekben fog előjönni. Ismeretes továbbá az is, hogy ezeken termés többé nem fejlődik, miáltal annak felkopaszodása származik. Hogy az őszi barackfa ezen felkopaszodását a lehetőségig meggátoljuk és arra kényszerítsük, miképp ugyanazon egy helyen éveken át termést adjon, ismernünk kell annak egyes részeit a rügyek helyzetét, számát és minőségét, hogy aztán a további műveleteket szakértelemmel végezhesük.

Vegyük tehát ezeket közelebről szemügyre! Előttünk van az őszi barackfa koronájának egy ága (14. ábra.) Ott, hol a vessző az idősebb részből kiindult, — melyet ágalapnak mondunk, — találunk rendszerint két magányosan álló rügyet (14. ábra a, a,) ezek rendes körülmények között mindenkor farügyek, melyeket tehát jól meg kell jegyeznünk; mivel metszésünk egyrésze éppen ezekre van alapítva. Ha az előző nyáron nem törekedtünk ezeket megerősíteni, úgy többnyire olyan fejletleneknek találjuk őket ez időtájt, vagy akár a tavaszi metszésnél is, hogy többnyire életre kelés nélkül elhalnak, minthogy ezeknek is ép úgy, mint az őszi barackfa többi rügyeinek élettartama csak egy évre terjed vagyis a mely rügy az idén nemkél életre, az a nyár folyamán elhal. Ugyancsak ezen vesszőkön felfelé haladva találunk egy csoportban több rügyet melyek száma változó. Lehetnek azok hármasak (14.

¹ olv. Dübröj és Gresszan.

ábra b. b. b.) melyek közül a középső nyulánkabb rendszerint fa-, az oldalain álló kettő pedig termőrügy. De lehet az is, hogy csak az egyik termő, a másik kettő pedig farügy. Lehetnek párosak (14. ábra c. c.) ez esetben mind a kettő lehet termő; de lehet farügy is, vagy pedig az egyik fa a másik termőrügy. Lehetnek végül magányosan állók (14. ábra d. d.) melyek többnyire farügyek; de ennek ellenkezője sincsen kizárva. A rendszeren képződött vesszőt utóljára a csúcsrügy zárja be, (14. ábra e) melynek két oldalán szinte található két kevésbé fejlett rügy, melyek a csúcsrügyhöz hasonlóan szinte farügyek és mellék vagy segédrügyeknek mondatnak, rendeltetésük lévén az esetben, ha a csúcsrügy elpusztul, azt helyettesíteni. Mindezen rügyek minőségéről egész biztos tudomást csak akkor szerezhethetünk, ha tavasszal a nedvforgás kezdetén azok megduzzadnak, a midőn a gömbölyödő vagy kupasodó rügyek termőnek, a hegyesek pedig farügyeknek bizonyulnak. Az elsőből virág, illetve gyümölcs-, az utóbbiakból hajtások fejlődnek. Mivel a nedvforgás meg nem indultáig az őszi barackfa rügyei nehezen különböztethetők egymástól meg, a metszést pedig iparkodni kell addig bevégezni; azért szokás a metszést: *mindenkor egy hármas rügyenél* eszközölni.

Már ritkábban ugyan; de szintén előjön, hogy a termővessző tövében az ágalapnál találunk egy jól kifejlődött farügyet (14. ábra f.) Ezt is figyelembe kell venni, mivel metszésünk másik része megint erre van alapítva. Végül ábránkon láthatunk még egy 5—10 cm. hosszúságú vesszőcskét (14. ábra g.) melyet bokrétanyársnak mondunk. Mivel ennek termőrügyei közel vannak az ágalaphoz azért bótanyagban részesül, minek következtében rajta a gyümölcsök különösen szépekké fejlődnek: ezt tehát metszetlenül fogjuk hagyni mindazon esetekben a melyekben terméshozama után való elhalásában az illető helyen hézag nem támad. Minden más esetben fel kell a termést áldoznunk, ha valahonnét hajtásra nem számíthatunk, hogy elágazzék.

Ismerjük már most az őszi barackfa vesszőit bokrétanyársait és a különböző rügyeket, mely ismeretekkel hozzá foghatunk a metszéshez.

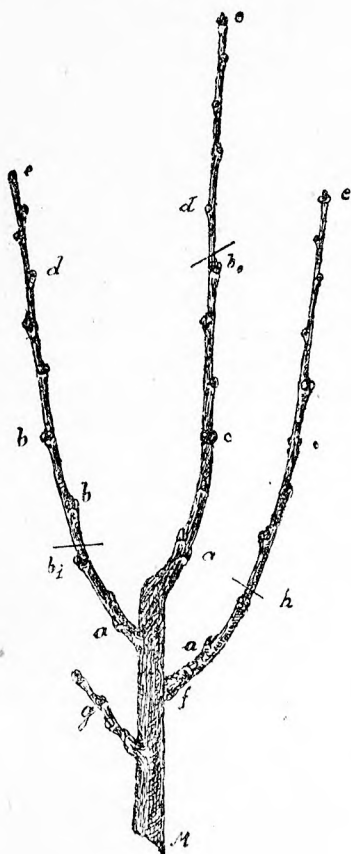
Az őszi barackfát szokták, némely helyen őszzel közvetlenül a levélhullás után is megmetszeni és azután befedni; ez csak zordabb égalj alatt redélyzet mellett nevelt fáknál jövén alkalmazásba, — ami alacsony törzsű koronás fáinknál természetesen nem alkalmazható; hanem megmetszük azokat mindenkor tavasszal a midőn az idő enyhére vált és erősebb fagyoktól már nem kell tartanunk.

Metszés előtt megnézzük az illető vesszőt. Ha annak tövében ott találjuk 14. ábránk f, rügyét akkor az illető vesszőt termőre metszük vagyis meghagyva 2—3 hármas rügyet 10—15 cm. hosszúságban, a h vonal irányában egy rézsutos metszéssel eltávolítjuk, mivel egy-egy termővesszőn utig elég, ha 4—5 gyümölcs van, sőt ezeknek is egyrészt később el kell távolítani, ha azt akarjuk, hogy azok kellő nagyságra kifejlődjenek. Ilyen hosszúság mellett az f. pótrügy is életre kél és szolgáltatja a jövő évi pót illetőleg termőhajtást; esetleg a két magányosan

álló farügy (14. ábra a. a.) is kihajt miáltal feladatunk még inkább megkönnyítettik. Ott, hol ilyen pótrügy nem ül a vessző tövében fára metszünk vagyis a két magányosan álló farügy felett lévő *első hármusrügy*nél eszközöljük a metszést (14. ábra b. 1.) azért ilyen rövidre, hogy a két farügy (14. ábra a. a.) életre ébresztetvén, két hajtást hozzon.

Közvetlenül ezen két farügy felett azért nem tanácsos a metszést eszközölni mivel, mint már említém ha azok az előző évben kellőleg ki nem fejlesztettek: megesik, hogy e két rügy nem hajt ki, az őket tartó a rövid csap pedig egészen beszárad és az illető helyen nehezen pótolható hézag támad. A bokréta-nyárs (14. ábra g.) tavaszi kezelését nagyjából már fentebb elmondottam volt, e helyen még csak azt

májusban a hajtások 4–5 cm. hosszúra fejlődtek újra munkához látunk. Atnézzük először is, hogy a vezérhajtások rendben vannak-e? Ha igen, úgy az alattuk lévő erőteljes növekedésnek indult oldalhajtásokat, melyek az év végéig túl erős fahajtásokká fejlődnének, (15. ábra a. a.) a 2–3 levélnél visszacsípjuk, hogy egyrészt meggyengítsük őket és még az első évben elágazást nyerjünk; másrészt a nedvet az alsóbb részekbe irányítsuk, hogy azok is kellőleg megerősödjenek. Ha ellenben a vezérhajtások valamelyike elmaradt volna, az esetben a szükséges oldalhajtásokat nőni hagyjuk és az előttünk már szinte ismert módon pótoljuk akkor, a midőn azok annyira fejlődtek, hogy a kívánt irányba kiköthetők. Ezek után atnézzük a fára metszett három rügyes

14. ábra.

15. ábra.

jegyzem meg, hogy az esetben, ha arra továbbra is szükségünk leend és póthajtásra nincs kilátásunk: a rajta lévő termőrügyeket, a mint láthatókká válnak: kitörjük, hogy hajtásokat hozzon. Így megyünk végig *mindegyik* koronaág oldal képződő vényein és ha ezekkel végeztünk, metszük meg a vezérvesszőket a már ismert szabályok szerint.

A mint ebből látszik az első évben fánk nem fog annyi termést hozni, mintha azt metszetlenül hagytuk volna; de ez cseppet se aggasszon bennünket; mert a gyümölcsök fejlettsége bőven kárpótolni fog a mennyiségben szenvedett veszteségért. A virágzás ideje alatt és közvetlenül utána más teendőnk nem lesz mint fáinkat a kártékony férgek, utófagyok és betegségektől a lehetőségig óvni. Midőn április

csapot (15. ábra b.) és ha azt látjuk, mikép azon három hajtás fejlődött akkor az egyiket, rendszerént, a középsőt eltávolítjuk, a meghagyott két hajtást pedig egyelőre még nőni hagyjuk; nem különben járunk el az esetben is, ha az illető helyen csak két hajtás támadt. Tovább folytatva szemlénket a termővesszőnél (15. ábra c.) állapotunk meg és ha azt látjuk, hogy az termését elrúgta, eltávolítjuk egészen, hogy a tövéhez nőtt póthajtás (15. ábra d.) erősödjék mely aztán ha túlerős növekedésnek indulna 6–7 nap múlva szinte 2–3 levélre csípetik vissza, hogy hasonlóképen elágazzék. Ha ellenben gyümölcseinek egy részét megvallotta, az esetben csak azon hajtásokat távolítjuk el, a melyek tövéből a gyümölcs hiányzik; a többit ellenben, — kivéve a végző hajtást

(15. ábra e.) a 4-ik levél felett szinte visszacsípjuk, hogy azok a gyümölcsök rovasára ne növekedjenek, ellenkezőleg, azok táplálását elősegítsék. Az egyelőre bántatlanul hagyott végső hajtást (15. ábra é.) majd akkor, a midőn az 7—8 levéllel birand, fogjuk 6—7 levélre visszacsíjni a midőn nedvszívó feladatának már eleget tett. Ilyen esetben aztán a póthajtást nőni hagyjuk és csak a 8—9 levélnél kurtitjuk vissza, hogy a tövében támadt faszemek kellőleg kifejlődjenek. Ami megint a bokrétanyársat illeti (15. ábra f.) arra, ha a jövődöben is szükségünk leend, akkor a gyümölcsök fölött vagy esetleg azok alatt nőtt hajtást visszakurtitjuk, hogy annak faszemei is kellőleg kiképződjenek.

Végül ott, a hol két hajtás áll egynek helyén (15. ábra g.) az egyiket és pedig az ág felső részén levők közül az erősebbet, az alsón a gyengébbet: töben eltávolítjuk. Ezzel aztán az őszibarackfa első vagyis tavaszi átvizsgálását befejeztük, mely, amint látjuk egy-egy fiatal fánál alig tart tovább, mint az útmutatás átolvasása, miért is nem kell attól megijedni; nincs azzal olyan sok munka, mint azt némelyek talán képzelik.

Angyal Dezső.

Tavaszi a faiskolában.

Ugy vagyok vele mint a pap. Karácsony ünnepe előtt, hirdeti az Istenországa közeledtét: »Térjete meg, mert elközelgetett az Isten országa! Én is a tavasz közeledtével hirdetem: készülj, munkára fel, itt a tavasz, élj az idővel!

Mi tekintetben éljünk az idővel? — szándékom itt elmondani. De hogy rendében menjek, elől kell kezdenem a dolgot, hogy azok is, kik még meg nem kezdtek, de szándékuk megkezdeni a munkát: tudják hol kezdjék azt s aztán folytatására is egy kis utbaigazítással bírjanak.

A kellő akarat és elhatározás mellett első dolog, hogy legyen faiskolai helyiség. Minden község tudja miszerint kötelezett faiskolai helyiséget előállítani tehát felteszem hogy ilyen van, és hogy be is van úgy ahogy kerítve. Ha már hát meg van, abban meg is kell kezdeni a működést, megkezdjük pedig úgy, hogy a területet beosztjuk a faiskola céljához képest legalább 8 szakaszra. Hogy pedig ez a beosztás okosan történjék: kell hozzá értelmes faiskolakezelő s ennek keze alá adandó napszámosok s mérő eszközök mint méter, zsinor s czölöpök. Ez utóbbiak állandóan helyükön maradván telítésük szükséges, hogy hamar el ne rothadjanak. Telítjük pedig olyan szerekkel, melyek a rothadást gátolják s attól több, kevesebb időre a fát megvédik. Ilyen a többek között a kárbolinium, melyet felmelegített állapotban egy kis meszelőfélével kenünk a telíteni szándékolt, földbe verendő czölöpre s ha beitta: alkalmazzuk azt. Ilyen továbbá a rézgálicz, melyet úgy készítünk el, hogy egy veder vízhez, mely 10 litert tehet, fél kilogrammot alkalmazunk úgy, hogy azt elsőben pár liternyi meleg vízben oldjuk fel s úgy vegyítjük a többihez. Eljárni úgy szoktam ezzel, hogy veszek egy klgramm rézgáliczot egy dézsába 20 liternyi vizet, a rézgáliczot az irott módon feloldva a dézsábani vízhez öntöm, felkavarom

hogy elvegyüljön. Ezen keverékbe az elkészített czölöpöket beleállítom, így hagyom 48 óráig, amikor kivevén, napon megszáritom. A víz mint vivő rész elpárolog, a rézgálicz a fán és likacsában marad s beszárad, tevéen azon hasznos szolgálatot, hogy a rothadástól a czölöpöt a földben sokáig megóvja s a férgeket, melyek a földben rothadó fába beszállásolni szoktak, távol tartja.

Bekerített faiskolaterület, szakértelmes kezelő, pár napszámos, mérő eszközök s jelző czölöpökkel birván fogjunk a beosztáshoz. A faiskola beosztását aszerint a mint csak magastörzsű lágymagu — avagy csonthéjas gyümölcsfák nevelése a cél, beosztjuk első esetben I—VIII. utóbbi esetben I—VI. táblára. Minthogy e tekintetben lapunk múlt évi 84. és 91. számában szerkesztőnk kimerítő útmutatást adott olvasóinknak ábrák kíséretében — ezekből utalván e számokra felmentve érzem magamat, hogy itt e tárgyba újra beleereszkedjem.

Be lévően osztva faiskolánk akár 8—, akár 6 táblára, akár mindkettőre — azonnal az I. számú táblák megforgatásához kell kezdenünk.

ut	1	2	3	4	5
	10	9	8	7	6

Történik ez a következőleg: A területet 2 vagy több hosszú részre osztjuk, csak úgy lépéssel. Megkezdjük mint az ábra mutatja, az 1. számú egy lépés széles ároknak két jó ásónyom mélyre kihányását úgy, hogy a kihányt föld balra az utra vettesék. Mikor ez kihánytatott megyünk a 2-ik számúra, ennek földje balra az 1-ső számú gödörbe megy; a 3-diké a 2-dik számba; a 4-diké a 3-dik számú gödörbe; az 5-diké a 4-ik számú gödörbe; a 6-diké az 5-dik számú gödörbe által hanyatik; a 7-diké a 6-dik számú gödörbe; a 8-diké a 7-dikébe; a 9-diké a 8-dikébe; a 10-diké a 9-dikébe. A 10-dik gödör üresen maradván belé áthanyatik az 1-ső számúnak eddig az uton hevert földje. Mikor ez is meg van, az egész területet elegyengetjük s ülepedni hagyjuk 14—20 nap, vagy a meddig a vadonczok ültetése engedi. Ugyanis tavaszkor nem sok idő maradhat az ülepedésre, mert a vadonczok, hogy elkészülhessenek júliusra az alvószemzés alá — korán ültetendők. Megjegyeztetik itt, hogy a földforgatás ideje az ősz, s csak kivételes körülmények közt forgatunk tavaszkor. Az őszi forgatásnak aztán van ideje télen által megülepedni s megporhanyulni.

A tavasszal forgatott s úgy, ahogy megülepedett földbe aztán megkezdjük a vadonczok beültetését gyökereikben jól visszavágván, 80. cm. sor- 40. cm. fatávolságra kiültetjük.

Ha már a beültetés megtörtént, a vadonczok minden különbség nélkül földszinéig levágnak.¹

¹ Ezen eljárást nem helyesljük minden körülmények között. Mi a vadonczokat csak 15—20 cm. magasságban vágjuk vissza és csak a meg nem eredt vadonczoknál szoktuk a visszametszést a földszinéig tenni, beszemezhető hajtás nyérése végett.

Amikor majd hajtani kezdenek 3—8 hajtás is indul egyből ki, de ezek közül csak egy hagyandó meg, mely július hóra, vagy ennek utolsó felére, rendes időjárás mellett megerősödik annyira, hogy alvóra beszemezhető lesz.

Egyes községek a miniszteriumtól ingyen vadonczokat kérnek faiskolajokhoz. Jól teszik. De aztán azoknak gondjukat is kell viselniök s ezért érni velök! Első teendő a vízbe állítás, hogy a szállítás alatt vesztett nedvességüket visszanyerjék. Fő dolog azonban a vadonczok megválogatása. Az erősek külön az első fordá részére elválasztandók a gyengéktől, melyek a második fordába ültetessenek azért, hogy előbbiek az idén, utóbbiak jövőre nemesíttessenek be. Kezdő faiskolai működésnél ha bir is a kezelő kellő szakértelemmel a nemesítéshez, de megeshetik, hogy a gyakorlatban nem elég munkaképesnek bizonyul s egy fordát sem bir egy nyáron beszemesíteni. Ha kezdetben mindjárt így választjuk szét a vadonczokat (a miben még más ratio is van), ha a praxisban gyenge is kezelőnk (ami nem ritka eset), mégis okkal móddal az első fordának megfelelően, jövőre a másikonk, így apránként gyakorlata növény, munkaképessége gyarapszik. Mert nézetem szerint — inkább eltűrhető, ha nincs egészen beültetve a fordá, mintha válogatatlan vadonczokkal mintegy telenyomatik, aztán itt is, ott is, egy, kettő benemesített; míg közöttök ugyananyi vadoncz nemesítetlen nyomorkodik.

A tavaszi faiskolai munkák között első idejére nézve a kézbeni nemesítés. Ugyanis az őszi késő napjaiban felszedett s fagymentes helyre elrakott avagy a most érkező; hajszálygyökerekben dúsabb alanyok beojtása már február hóban megkezdetik, márciusban is folytatható. E célra ludtoll vastagságtól kisujnyi vastag alanyok szoktak rendszeren használtatni, vagy is 2 éves vadonczok leginkább. A beojtás sima vagy nyelv párosítással és lapozással történhetik, mivel ezek legszaporábbak ily célra s az alanyokhoz is leginkább alkalmasak. Az ojtóvessző szedhető még ilyenkor a használat idején is, különben a későbbi nemesítéshez is februárban szoktuk megszédni azt. A beojtáshoz két szem hosszú veendő csak, így egy ojtóvesszőből több vadonczot be lehet ojtani. Ügyelni kell különösen arra, hogy késünk jó éles s sima vágásra alkalmas legyen. Az életlen kés szálkás vágást csinál s a mellett zúz is, már pedig az ily vágással ojtás nem ered meg.

A párosításnál egészen fedni kellene egymást alanynak ojtóvesszőnek, ez azonban hacsak féloldalon és alól, felül jól fed; ezen kívül a kötés alatt, ha el nem mozdult: biztosan megered. Hogy el ne mozduljon, azért adják neki a nyelv, vagy az angolvágást. A kötést ojtóviasszal kenjük be, hogy az ojtási helyhez nedvesség s levegő ne férhessen.

A lapozás annyiban különbözik a párosítástól, hogy itt az alany vastagabb, mint az ojtóvessző s az alanyt derékszög alatt vágjuk keresztül simán s oldalán a párosítás vágással elkészített ojtóvessző metszlapjával megegyező, alólról felfelé haladó lapmetszést teszünk úgy, hogy a fás részből is veszünk hozzá. Hogy a kötés alatt el ne mozduljon, szoktam ennek is nyelvvezést adni. Ez a mód szinte gyakorlott

kéz után oly biztosan ered, mint a párosítás. Ügyelni kell arra, hogy az ojtóvesszőn tett metszés szem alatt történjék, azért, hogy az alany vágását mihamarabb beforrja. Ugy köttetik be, mint a párosítás, csak hogy az alany fedetlen vágása is ojtóviasszal betapasztatik, valamint az ojtóvessző csonka felső vége is.

Az így kézben nemesített fácskák ismét visszarakatnak előbbi fagymentes helyökre félig dőlt helyzetben homok vagy föld közé, vigyázzván arra, hogy a homok vagy föld eléggé nedves legyen, a gyökerek meg ne penészedjenek, tehát azok közei jól kitöltessenek homok vagy földdel.

(Folyt. köv.)

Bartha Ferencz.

A gyümölcsfatenyésztésre kedvezőtlen talaj javítása.

A gyümölcsfák ültetésénél mindenek előtt azon — tapasztalatokon alapuló — alapfeltételt kell figyelembe vennünk, hogy minden — bármi néven nevezendő — gyümölcsnem a természeténél fogva erőteljes és ásványi tápanyagokban bővelkedő, nem pedig mesterségesen uton trágyázott s organikus anyagokkal telített talajt kíván és feltételez sikeres tenyésztéséhez. E követelménynek a homokos agyag vagy márgás talaj felel meg leginkább, a mennyiben egyfelől a gyümölcsfákat éltető anyagokban eléggé bővelkedik, másrészt pedig homokos tartalmánál fogva nem oly kötött, hogy a gyökerektől a külső levegő behatását elzárna, vagy a nagyobb mennyiségű nedvesség elpárolgását akadályozza.

Ámde ilyen kedvező összetételű talaj nem mindig áll a gyümölcsfatenyésztőnek rendelkezésére, s ezen oknál fogva e helyütt háromféle oly talajminőséget kívánunk felsorolni, melyek legkevésbé alkalmasak a gyümölcsfatenyésztésre; ezek: a tiszta agyagtalaj, a köves mésztalaj és a terméketlen homoktalaj.

A tiszta agyagtalaj azon oknál fogva hátrányos és káros hatású a gyümölcsfatenyésztésre, mivel minél kötött talajnál nehezebben eresztí át a felfogott nedvességet, s ezért sokkal hidegebb is.

A hideg és nedves talaj pedig ártalmas a gyümölcsfára s gyökérrothadást idéz elő; továbbá a fák fenésedését s egyéb veszedelmes betegségeket von maga után. Tartós forróságok s huzamosb szárító széljárások alkalmával az agyagtalaj túlságos kötöttségénél fogva egyenlőtlenül száradván ki, ez által repedések támadnak rajta, melyek a föld felületéhez közel eső rostgyökszalakat igen gyakran elroncsolják; végre az agyagtalaj akadályozza a külső levegő behatását a gyökerekre, s ezzel útját állja éltető befolyásának.

Az ilyen talajban tehát csak a tavaszi ültetésnek van helye, mert nedvességénél fogva, melyet télen át felvesz, hidegebb lévén, a gyökerek elfagyása s rothadása következnék be, ha a fákat őszi ültetnők. A fák gödreit azonban már kora őszi kell elkészítenünk, és pedig legalább egy méternyi mélységre és aránylag még nagyobb szélességben. Az így kihányt

föld télen át a hólé, fagy és levegő behatása következtében megporhanyul, s kötöttségéből sokat veszítvén, kevésbé lesz a fának ártalmára; mindamellett ajánlatos, sőt helylyel — közel elkerülhetlenül szükséges is az ilyen talajt homok, mész vagy vakolat-törmelék hozzávegyítésével javítani, mert ez által — hacsak nem egészen vizállásos és mocsáros az altalaj, — czélunknak meg fog felelni.

Míg a nedves meszes és márgás talaj a gyümölcsfatenyésztésre általában igen alkalmas, ott hol a túlságos laza s átteresztő altalaj következtében a nedvesség gyorsan alászáll, többnyire oly terméketlen hogy benne a legsilányabb fűfélék sem tenyészhetnek kellőleg, annál kevésbé képes a gyümölcsfa elégséges táplálékot találni.

Ha most az ilyen talaj, — amely nem tartozik a ritkaságok közé, — azon fölül még nagyon köves is, akkor a fagödrök ásásakor ezen kövek, melyek a gyökerek terjeszkedését minden irányban megakadályozzák, mindenek előtt eltávolítandók, a gödrök a lehetőleg legmélyebbre ásandók, s a talaj minél több agyag belevegyítésével javítandó, mi által tömöttebbé válik, a nedvességet jobban megköti és nagyobb mennyiségű ásványi tápanyagot is képes lesz felfogni.

Ugyanígy, — mint a meszesnél, — áll a dolog a homoktalajnál is; csakhogy a terméketlen homokréteg alatt többnyire agyagos altalaj lévén található, ebben mély rigólozás által alkalmas anyagot nyerünk nagyobb költségeskedés és befektetés nélkül a homoktalaj javítására; sőt az ilyen terméketlen homokot utcasöpredékkal is tetemesen megjavíthatjuk s gyümölcsfatenyésztési czélokra alkalmassá változtathatjuk át.

A hol pedig a nagyon laza és átteresztő talaj a nedvességet megtartani nem képes, ugyancsak agyag belevegyítésével kell a szükséges tápanyag megszerzéséről és megkötéséről gondoskodnunk.

Igen nedves, vagy időszakonként áradások s elöntéseknek alávetett, vagy nagyon kötött s a nedvességet át nem eresztő talajban az úgynevezett dombos, némelyek szerint: hompos vagy zombos ültetést kell alkalmaznunk, mely abban áll, hogy itt is a szokásos 40—60 cm-ternyi mélységű és 2—3 méternyi átmérőjű gödröt kiásatjuk, hogy az altalajt a nedvesség befogadására eléggé felporhanyítsuk, s a mellett a földet, mint fentebb jelezve volt, tápláló anyagok: gypszin, komposzt, trágya, stb. hozzávegyítésével megjavítjuk, az ültetendő fát pedig az imént jelzett javított földdel telehányt gödör felszínére helyezük, gyökereit — mint a rendes ültetésnél — egyenletesen szétterejtjük, s az elkészített jó földből körülötte jó meneteles dombot képezünk, mely a fa korához és fejlettségéhez képest 4—5 méternyi átmérőben halmozandó fel mintegy fél méternyi magasságban; — magától értetődővén, hogy a fa megerősítésére szolgáló erős karó a fa elültetése előtt lesz már jó mélyre a földbe leverendő, hogy szilárd állásánál fogva a szelek rombolásának, s következésképp a fagyökerek elroncsolásának ellentállhasson. A karókat egyáltalán soha sem szabad a fa elültetése után leverni, mert ez által a fa gyökereit sértenők meg.

A fa tövében a dombnak nem szabad csúcsban végződnie, hanem legalább 60. cm-ternyi átmérőjű tányért kell képeznie, hogy a nedvesség felfogására alkalmas legyen.

Ily eljárás mellett megóvhatjuk gyümölcsfáinkat az altalaj ártalmas nedvességétől; a gyökerek a jó talajban vigan tenyészhetnek; a dombok meneteles emelkedésüknél fogva nem lesznek annyira a süppedésnek kitéve, s fáinkat mindazon előnyökben fogják részesíteni, melyeket az ilyen ültetéshez kötöttünk, — és lehetővé teendik a gyümölcsfatenyésztésnek oly talajban való meghonosítását is, mely különben ily czélra alkalmatlan lett volna.

Moenich Károly.

Közhasznú kérdések és feleletek.

11. Kérdés. Van egy 1400 □ öl, jó közép kötöttségű agyag talajjal bíró, nem épen meredek oldalu területem, a mely azelőtt szőlővel volt beültetve. Hasznosítani kellene, de hogyan? Szőlővel újra ültetni nem akarom; — gyümölcsössé volna átalakítandó! — Kifizetné e magát és mi féle gyümölcs fákkal volna beültetendő? — Itt Somogyban, Balaton mentén, nem tapasztaltam egy gyümölcsfélést sem rendszeresen termőnek, minek hogy mi az oka — nem tudom; — talán épen az agyagtalaj vagy a nem elég nedves égalj?

Tótszentpál.

Sz. S.

11. Felelet. A kérdéses talajban, ha elég mély s két méter mélységben elég nyirkossággal is bír véleményem szerint a körtének kellene sikerülni. Ezenkívül jól menne ott a cseresnye és a dió is. Alma már nem biztos, a barackfélének csak volna ott helye, ha tavaszi derektól és fagyoktól a vidék nem látogattatnék meg sűrűen. Hogy Somogyban egy gyümölcsféle sem teremne, azt nagyon csodálnám; mert hiszen meg van már írva a híres »Hármas tükörben« e megyéről, hogy itt körte bőven terem. Meg kell próbálni s azt hiszem fog az menni. Fogadja szívélyes üdvözlésünket!

M.

12. Kérdés. Milyen magyar kézikönyv volna legalkalmasabb arra, hogy a kezdő gyümölcsfa-kezelő úgy az oltást mint a fák helyes metszését nehézség nélkül rövid idő alatt elsajátíthassa?

Kőröshegy.

H. L.

12. Felelet. Ilyen kézikönyvünk amely teljesen megfelelné a czélunk nem igen van. Még legjobb aránylag a Lucas-Villásy féle »Gyümölcsfatenyésztéstana« mely a »Pallas« társulatnál (Budapest Kecskeméti-utca) 1 frt 20 kron kapható. Igyekezni fogunk, hogy jövő tavaszra lapunkban ez irányban is oly beható oktatást nyújtsunk olvasóinknak mint azt jelenleg az őszibarackfával tesszük. *M.*

13. Kérdés. Hol lehetne faiskolánk részére friss csiraképes eperfamagot még most beszerezni?

Egyázás-Radócz.

K. E.

13. *Felelet.* Eperfa magot ingyen kaphat mindenki, ki eziránt az országos selyemtenyésztési felügyelőséghez Szegszárdra fordul. *M.*

14. *Kérdés.* a) Miután igen szép szőlőlugason áldozatává válik a filloxerának, — mely directermő és Tokaj-hegyllyai vulcanicus talajba való szőlőfaj lenne alkalmas új lugas készítésre? b) Ha már közméte s ribiszke ojtóveszőket nem kaphattam a budai intézetből, kaphatnék-e annak idején szemzőhajtásokat?

14. *Felelet.* a) Olyan directermő amerikai fajt, mely az ottani talajviszonyok között egész bizton-sággal ellenállana — a tarczali vinczellér-iskolában tett tapasztalatok után — nem merek ajánlani. — Ha el van készülve arra, hogy gyengékedés esetére a lugast szénkénnel fogja ellenállásra segíteni: akkor már sokat tudok ajánlani és pedig a fehérek közül a Noah, Triumph és Irwinget a pirosak közül az Elvirát, Paulinát; a feketék közül a York Madeirát, Othellót, Brant, Canada, Black Eagle és Cornucopiát. — Alany fajnak, melyre oltani kellene a Viallát és a Solonist esetleg a Riparia Portalis változványát lehetne ajánlani. b) A kért bogyógyümölcsökből nemzőhajtással annak idején szolgálhatunk. *M.*

15. *Kérdés.* Lehet-e az Othello fajtából fehér bort nyerni? Lehet-e Othello és Canadát buktatva gyökereztetni? E két faj volt európai szőlőhelyére ültetve megélné e szénkénnel való gyérités nélkül?

Körmend.

S. K.

15. *Felelet.* Az Othellóból csak úgy lehet fehér bort nyerni, ha az minden csomoszolás, malmozás mellőzésével azonnal sajtoltatik. Buktatva épügy lehet mind a két fajt gyökereztetni, mint bármely európai fajt. Hogy megélné e gyérités segítségével — ez a talajtól függ. Ha a talaj kedvező tenyészetükre nézve, — akkor nem kell a gyérités; ellenkező esetben legalább minden második évben igen. Így pl. nálunk az Othello gyérités nélkül is vígan él és bőségesen terem; míg a Canadát tavaly; tehát ültetése után harmadik évre — már gyéritenünk kellett. *M.*

16. *Kérdés.* Mintegy 1200 □ ölet tevő szőlőterületemet használt táviró sodronnyal óhajtanám bekeríteni és karók helyett is alkalmazni. — Mint-hogy úgy értesültem, hogy ily célra a földművelési miniszteriumtól kérvény útján jutányos árért lehet ily sodronyt beszerezni kérdem: hol és mily módon nyerhetnék ilyet?

Bana.

T. A.

16. *Felelet.* A sodrony beszerzésével ez idő-tájt elkésett, mivel a használt táviró sodronyok iránti kérvények minden év január havában küldendők fel a kereskedelemügyi m. kir. ministe-riumhoz.

Az erre vonatkozó szabályzat a következő:

1. A sodronyt szőlőművelési, kertészeti vagy más gazdasági célra igénylő gazdasági egyesületek vagy gazdák folyamodványaikat a kereskedelemügyi ministeriumhoz intézzék. Azokban kije-

lölendő a cél, melyre a sodrony kéretik s továbbá a táviró raktár, hol az illető a sodronyt átvenni kívánja.

2. A kérvényhez csatolandó az országos gazd. egyesületnek, vagy a megyei gazdasági egyesületnek, esetleg a közigazgatási előadónak 50 kros bélyeggel ellátott igazolványa arról, hogy a sodrony mi célra szükségeltetik.

3. A kérvények mindig az illető év január havában nyújtandók be.

4. Az elhasznált táviró sodronyok háromféle vastagságba kaphatók u. m.

a) 5 mméter átmérővel 100 kgr. ára 9 frt.

b) 4 $\frac{1}{2}$ mméter átmérővel 100 kgr. ára 9 frt.

c) 3 mméter átmérővel 100 kgr. ára 10 frt.

Ezer folyó méterre szükséges az 5 milliméteresből 155 kgr. a 4 $\frac{1}{2}$ milliméteresből 125 kgr. a 3 milliméteresből pedig 55 kgr. *A.*

17. *Kérdés.* a) A jégverés okozta bütykösödés miáltal osztható el egy nyáron a 3-4 éves eper-fáknál? jó-e a bütyköket simára lefaragni.

b) Községünkben az utcákra és közterekre ültetett fiatal fák kérgét a kecskék lerágják, mivel lehetne ezt megakadályozni? van-e olyan keverék, melylyel a fákat bekenvén, a kecskék ezen káros étvágyát elvenni lehetne? alkalmazható-e sikerrel e lapok 1-ső számában közölt »A gyümölcsfáknak nyulak által való lerágása elleni szer.«

Martonos.

B. K.

17. *Felelet.* a) Az eperfák bütykeit ha csak nem feltűnő nagyok legjobb bántatlanul hagyni; mivel ezek eltávolításánál nagy sebek ejtetnek a törzsön, melyek esetleg ismét ilyen bütykös forrnak be. Idővel a héj vastagodásával ezek maguktól is elfognak tűnni, vagy legalább is megkisebbedni.

b) A kecskék kártételei ellen használható azon kenőcs, melyet a nyulak ellen ajánlottunk, csakhogy a keverékhez jó sok epe vagy aloepor vegyítendő, mi elveszi a kecskék kedvét a héj rongálásától. Mivel azonban ez csak addig óvja meg a fákat míg a kenőcsöt az eső lenem mossa, célszerűbb lesz a fák törzsét náddal nagy tövisfélével bekötni, mi alig kerül több fáradságba mint a bekenés és mégis évekig biztosítva vannak fáink a rongálások ellen. *A.*

18. *Kérdés.* Jó minőségű talajon faiskolának kimért terület jövő tavaszon eleven sövényvel volna bekerítendő; de gyökeres csemeték nem állnak rendelkezésünkre, mégis, hogy minél hamarabb legyen kerítésünk: nem lehetne e dugványozás által is célzt érni? Dugványvesző elegendő volna az u. n. téntabogyó cserjékről, már meglevő kerítésekben. S ha ez nem volna célra vezető, minő dugványok volnának legalkalmasabbak?

Ákakázat bújta terjedése miatt, nem akarunk ültetni.

Lontó.

K. K.

18. *Felelet.* A faiskola bekerítésére nem ajánljuk az élősövényt; mivel az korántsem nyújt kellő védelmet a kártékony nyulak ellen; de még

az ellenkező esetben sem volnánk szószólói az élősövénynek *faiskoláknál* mivel ennek gyökerei messze benyulnak a faiskola területébe és elveszik az oltványok elől a tápanyag nagy részét, melyek e miatt nyomorúságosan tenyésznek az élősövénytől 3—4 méternyire is, — ekkora területet pedig kár feláldozni. Egyike a legolcsóbb kerítéseknek az, ha bizonyos távolságokban karvastagságú czölöpöket verünk be a földbe és azok közeit fűz, — tölgy vagy más hajlékony természetű fák veszeivel mintegy 2 méter magasságban jó sűrűen befonjuk, e fölé a — kiálló czölöpökre — 20—30 cm. vastagon galagonya, kökény és vadrózsa töviseket rakunk. Így megóvható a faiskola emberek és állatok kártételei ellen egyformán, és az egész terület használható.

Ha ezek daczára is élősövényt óhajt készíteni úgy a téntabogyó cserje, mely valószínűleg *fagyalfa*. (*Ligustrum*) nem mondható szerencsés választásnak, mivel az lassú növése mellett igen gyenge védelmet nyújt. Különbözik pedig dugványokról nem igen jól szaporodik; hanem magvetésről. Az ákác pedig annyi gyökérsarjat nevel, hogy nem győznék irtani, mint ezt tapasztalhatja is és így ettől való idegenkedése tökéletesen indokolt. Közönséges élősövény készítésére alkalmas a tüskés lepényfa (*Gleditsia triacanthos*) az illatos sövény rózsza a galagonya az eperfa, a mezei juhar és ezekhez hasonló, melyek magvakról szaporítatnak vagy mint egy-két éves csemeték szerzendők be. Dugványról a fűzfa lévén szaporítható, de ez tudvalevőleg nyírkos talajt kíván és így kérdés: jól fogna-e az ott tenyészni. A.

Vegyes közlemények.

Gyümölcs csemeték kiosztása. Gróf Bethlen András földmívelésügyi miniszter a f. év tavaszán községek, iskolák és szegényebb lelkészek között 305.000 db. gyümölcs-csemetét osztatott ki, jobbra oly vidékekre, amelyeken a gyümölcstermelés fontossággal bír. Összesen 232 község részesül ily adományban. Ezen kívül több, mint 10.000 oltóveszőt, továbbá a szegényebb felvidékekre, valamint a fillokszera által elpusztított vidékekre ezernél több ojtott gyümölcsfát is engedélyezett. A miniszter szándéka e csemete-kiosztást, az állami faiskolákban nevelt oltványok kiosztásával együtt a jövőben még fokozottabb mérvben is eszközölni.

Öregebb szilvafák átoltása. Tudvalevő, hogy a szilvafákat a főhajtásokon, tehát a tavalyi szélső nyári hajtásokon, épen oly biztos eredménnyel lehet oltani, mint a fiatal szilva-vadonczokat. Ez igen helyes és könnyű módja az öregebb és silányabb szilvafák rövid idő alatt való nemesítésének, meg van azonban az a hátránya, hogy a jövőndő koronának nem lesz jó alakja, mert általában nagyon magasan lesz és a nemes fa rendesen sokkal erősebben fog nőni, mint a vad, melyet minden oldalhajtástól meg kell fosztani. Valószínűleg nem eléggé

ismeretes az, hogy a oltás előtti évben sokkal jobb alapot csinálhatunk a koronának oly módon, hogy a régi fát visszametszjük, és aztán a reá következő évben az alkalmas helyen levő nyári hajtásokat választjuk ki, melyek még különösen nedvdu-sak is és az oltásnak szerfölött kedveznek. — Megjegyezzük még itt, hogy úgy az oltásoknál mint a metszési sebeknél igen jó a hidegen és folyékony faviasz. Megjegyezzük, hogy az ily szilvafákra nemcsak minden nemes szilvafaj, de a kajszinbarack is igen jól ojtatható s hogy tavaszi ojtásnál legsikeresebb szokott lenni a héj alá ojtás, melyet mult évi folyamunkban már ábrákban is bemutattunk.

A pestmegyei gazdasági egyesület kertészeti és szőlőszeti szakosztálya legutóbb megtartott gyűlésén elhatározta, hogy ez évben a vármegye területén hat kisebb községi szőlőtelepet létesít és pedig három helyen kötött talajon, amerikai fajtákkal és három helyeken homokon európai fajtákkal. A mult évi telepek az év tavaszán fognak kibővítettetni. Az egyesület titkára három községben oltási tanfolyamot tart. Ez év folyamán pedig több helyen szénkénegezési és permetezési tanfolyamok fognak megtartatni abból a czélból, hogy e műveleteket a nép gyakorlatban is láthassa. A peronoszpóra ellen való védekezés általánossá tételének czéljából a szakosztály egy szabályrendelet tervezeten dolgozik, amelyet elfogadás végett a vármegye közgyűlése elé fog terjeszteni.

A baranyamegyei gazdasági egyület egyike azon kevés vidéki egyleteknek, melyek a gyümölcs-tenyésztés és szőlőművelés ügyét melegen karolják fel, jól tudván, miszerint ez a leghálásabb tér, melyen kigazdálnak használni lehet. A lefolyt évben is anyagi tehetségéhez képest 20 frankos arany jutalmakat tűzött ki azon tanítók számára, kik faiskoláikat okszerűen kezelik. — Sajnos — hogy bár a pályázat, a kellő időben tétetett közzé, mégis Baranya-vármegye 354 községe közül csak 17 nyújtotta be kérvényét faiskola kezelőjének megjutalmazása végett. A pályázatra jelentkezett faiskolákat az egyleti titkár személyesen tekinté meg és a helyszínén tett tapasztalataiból részletes jelentést téve, az előre meghatározott díjak a következőknek ítéltek oda: 1. díj 4 drb. arany Waldinger István, gilvánfai faiskola kezelőnek és néptanítónak, 2. díj 3 drb. arany Babics Jeskó, dályoki-, 3. díj 3 drb. arany Schmeringer Gáspár, gerényesi-, 4. díj 2 drb. arany Kremmer Károly hirdi-, 5. díj 2 drb. arany Csekey Péter ráczpetrei-, 6. díj 2 drb. arany Koleszárics Mátyás, lothárdi-, 7. díj 1 drb. arany Réder János. árpádi-, 8. díj 1 drb. arany Bakonya János, varjasi-, 9. díj 1 drb. arany Lóggó Lajos, ipacsfái-, és a 10. díj 1 drb. arany Wetzl Ferencz magocsi faiskola kezelőnek ítéltek oda. Ez utóbbihoz Döry Béla ur még 1 drb. ezüst forintot volt kegyes adományozni. Azonkívül Dályok község érdemes elöljárósága és Mágocs községnek páratlan jegyzője, Jily Ignác ur, mint akik a faiskola körül maguknak elévületlen érdemeket szereztek, diszokmánynyal lőnek kiténtetve.

Üzleti közös tárcza.

Pályázati hirdetés. Mezőberény község kertészi állása megüresedvén, arra pályázat nyitattik. Javadalmazása 250 frt évi készpénz fizetés, szabad lakás és 6 holdas községi kert be nem ültetett részének konyhakerti czélokra való felhasználása, miért azonban a kert tisztán tartásáról a kertész tartozik gondoskodni. Bővebb felvilágosítással szolgál Mezőberény község előljárósága.

Unghváry László gyümölcsfaiskola kertészetében Czegléden kézbeli oltásra alkalmas szép gyökerű *birsalanyok* vastagabbjai 100-ankint: 80 kr., a valamelyest vékonyabbaké pedig 100-ankint 60 kr-ért eladók; ugyancsak *birsból* nyári szemzéshez alkalmas (ludtól vastag) szép gyökerű 100-ankint 40-50 kr-ért. Van ezen kívül igen nagy mennyiségű szintén nyári szemzéshez alkalmas minőségben *körte, alma, beszteczzei szilva* és *eper vadoncz* 100-ankint 60-75 krajczár ár mellett. Fentiekben kívül van még eladó sok ezerre menő kézben oltásra alkalmas *alma* (körte nincs) *beszteczzei szilva, sárga baraczk sajmggy*; (ez utóbbi cseresznye és meggy nemesítéshez) ezek árai a vastagsághoz képest 100-ankint 1 frt 40 1 frt 60 krajczár. Ugy a kézben oltásra, mint a nyári szemzésre alkalmas vadonczokból 1000-renkénti vételnél nevezetes ár-engedmény adatik. Végezetül van eladó igen nagy mennyiségű *birsbe rakott körte alvó szemzés* (törpefa nevelésre) a legkitünőbb fajokból; ugyan így van *almából* is vad almára szemezve; úgy az elsőt mint a másodikat iskola alakításra kitünően felhasználhatni; ezek árai a vastagsághoz képest 100-ankint 4 frt 60 kr, 5 frt, 5 frt 40 kr. Árjegyzéket tessék kérni.

Ollé Benedek községi kertésznél Kenderesen (Jász-N.-Kun-Szolnokon) van eladó *sárga és görög dinnye* mag 30-40 szemes adagokban, ára 5 kr, a következő *sárga dinnye* fajokból: *Turkesztán, Persa sah, Princesse, Philadelphia, Shekerpare* és *Consul Schiller. Görögdinnyékből: Marsovszky, Karácsondi, Möricz fehérmagu. Ugorkából* zöld kurta fürtös, középhosszu korai, 50 szemes adag 5 kr. Guggonuló *spárga, Angolháj futó-főzelék* tök magvak 30 szemes adagja 8 kr. *Laboda: de Gaudry.* 20 gram 5 kr.

Szentes r. t. város faiskolájából jutányos áron nagy mennyiségben kaphatók: *gyümölcsfa oltványok, diófák, szelid gesztenyék, oltott eperfák, díszcserjék, oltott rózsák és díszfák.* Vidéki megrendelések *Szentes város tanácsához* intézendők, honnét kívánatra árjegyzék küldetik.

Teleki János faiskola tulajdonosnál *Balaton-Henye, u. p. Köves-Kálla,* kapható: *Szamócza- vagy földieper-plánta* 37 legjelesebb fajban 100 darab 3 frt. — *Spárga-gyökér argenteuili javított korai és kései* 100 darab 1 éves 1 frt. 50 kr. 100 darab 2 éves 2 frt. 100 darab 3 éves 3 frt. *Spárga-mag korai* 1 kilo 2 frt 40 kr. *Spárga-mag kései* 1 kilo 4 frt. Ugyanott kertésztanulók is felvétetnek.

A tornai faiskolából eladó: 2500 drb 2-3

méter magas *eperfa,* drbja 15 kr. 50 drb *diófa,* drbja szinte 15 kr. Megrendelések intézendők: *Mécsa István* faiskola-kezelőhöz *Tornára.* Vasut-állomás.

Az egri szőlészeti és kertészeti iskolánál 2700 alma-, 2800 körteajtvány 2-3 éves a legjobb fajokból darabonként 20 krajczár, epercsemetek ezrenként 4 krajczár. *Riparia, Jacquez, Herbemont, Canada, Vialla* és *Othello* gyökeres vesszők, a fajok szerint ezrével 30-40 frton kaphatók. — A megrendelések *Volf Károly* iskolafelügyelő bizottsági elnökhöz *Egerbe* intézendők, kitől részletes árjegyzék is kapható.

Forster Géza gazdaságában *Czonczohát, u. p. Ács* — kaphatók gyümölcsajtványok minden gyümölcsnemből, gyümölcs vad csemetek, díszcserjék, fák és csiraképes magvak. Megrendeléseket elfogad és árjegyzéket küld a *czonczoháti* gazdaság.

Szerkesztői üzenetek.

M. J. urnak Torna. Óhajának siettünk eleget tenni. Máskor leveleit közvetlenül hozzánk (Bpest, vinczellérképezde) tessék intézni. Így hamarabb megkapjuk, mint a kiadóhivatal közvetítésével.

Városi előljáróság M. Berény. Lapunk illető rovatában hozzuk. Hirdetési díj ezért nem jár; törekvésünk lévén lapunkat előfizetésekből és nem hirdetési díjakból fentartani, ép azért minden előfizetőnk illető rovatainkat mindenkor ingyen veheti igénybe.

Z. J. urnak Villány. Megrendelését áttettük az orsz. gazd. egyesület könyvkiadóhivatalához.

F. J. urnak Bodohegy. Sürgősen intézkedtünk. Tessék bennünket rögtön értesíteni, ha a lap expedíciójában valami rendtelenség előfordul, hogy intézkedhessünk. A panaszkokat csak úgy orvosolhatjuk, ha olvasóink azt velünk közlik.

T. J. urnak B.-Henye. Megkaptuk ezt is. Alkalom adtán hozzuk. Sok az időszerű közleni való, kevés a hely, a nem sürgőseknek tehát várniok kell, míg a sor rájuk kerül. Az aprodonként való hirdetések helyett szívesebben vennők, ha egyszerre küldené be minden eladnivalójáról szóló hirdetését. Illető rovatunk nem lenne akkor annyiszor igénybe véve.

M. K. urnak Ráczeke. Az őszibaraczk visszametszéséről tett becses kérdésére megtalálja a feleleteket lapunk mult számában. Üdvözljük!

U. L. urnak Czegléd. Közzé tettük. Kár volt hamarabb nem mozogni; de talán így is lesz eredmény. Üdvözljük!

Polgármesteri hivatal Szentes. A beküldött árjegyzéket felemlítettük. Vajha minden város ilyen tevékenységet fejtené ki!

N. S. urnak Bpest. Megkaptuk és alkalomadtán hozni fogjuk. Üdvözlünk!

B. Z. urnak Tegenye. A küldemény megérkezett. De miért csupa »bogarás«? Ilyennel csak úgy szabad élni, mint a sóval.

R. S. urnak Debreczen. Kl. A. urnak Högyész. A szőlészeti káték elküldettek. *N. J. urnak Uvromicz. Sz. J. urnak K. Körös. M. J. urnak Tamási. F. K. urnak. Pitești. B. L. urnak N. Rócze. K. E. urnak, E. Radócz. Sch. S. urnak Vajta.* A kilátásba helyezett magánlevelek még mult hó 20-án elmentek.

G. A. urnak, M.-Vásárhely. A küldött cikket helyszüke és terjedelme miatt eltettük az őszi évadra. — Az ojtóviasz s burgonyákat hoztuk a 3-ik számban. Üdvözlöt!

St. J. urnak, Dunkófalva. Megkaptuk s majd ha egy kis időnk lesz, átnézzük s hozzászólunk. Üdvözlöt.

B. J. urnak Vasvár. Áttettük a kiadóhivatalhoz.